

# De Heraut

voor de

## Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het auteursrecht.

Zondag 20 Augustus 1916. N°. 2013.

### „De oprechten zoeken zijn ziel“.

Bloedgierige lieden haten den vrome, maar de oprechten zoeken zijn ziel.  
Spreuken 29: 10.

Haat stoot af, liefde zoekt en lokt.  
Hierop doelt, zegt Salomo in zijn Spreukenbundel, dat de ruwaard, die oproof, desnoods door moord, uit is, den vrome haat toedraagt, en voegt er nu in tegenstelling bij, hoe de nobele van hart daarentegen den vrome niet van zich afstoot, maar hem veel meer zoekt, en op hem steunt.

Dit nu wordt zoo uitgedrukt, dat wie desnoods 't vergieten van bloed aandurf, den vrome haat, maar dat omgekeerd de oprechten in den lande de ziel van den vrome zoeken.

Luther ging hier feil, en maakte ervan, dat de edelen van hart het heil van den vrome zoeken. Blijkbaar had hij op de tegenstelling niet gelet, die er ligt in den haat die afstoot en de liefde die zoekt.

Ook misleide hem, en waarschijnlijk hem niet alleen, de rijke betekenis van het woord: *ziel* in de Hellige Schrift.

Onder ons stelt men gedurig *ziel* tegenover *lichaam*, doch zoo was het in Israels voorstelling niet.  
In het verhaal van de Schepping wordt ons op tweeërlei doen Gods geweten. Ten eerste had God den mensch geformeerd uit het stof der aarde, maar zoo, dat er in zijn geformeerde lichaam nog geen leven was. En toen eerst blies God, in de tweede plaats, in den mensch den adem des levens.

En zoo eerst, zegt de Schrift, werd de mensch tot een *levende ziel* (Gen 2: 7). Er was alzoo in Adam niet een levend lichaam, en in dat levend lichaam een geestelijke ziel, maar zoowel het lichamelijke leven als het leven naar Gods beeld lag samen in de *ziel*. Het stof der aarde kon, alleen de materie voor het lichaam leveren, maar het *leven* ook in dit stoffelijke lichaam kwam eerst op, toen aan den mensch het leven der ziel naar den beelde Gods, was ingeschapen.

Dit nu maakt, dat *ziel* en *lichaam* in Genesis niet tegenover elkander staan, gelijk in ons spraakgebruik. In de *ziel* is beide in het geestelijke dat tegen het stoffelijke overstaat, en tegelijk de levendmaking van wat in het stoffelijke van het lichaam tot aiting komt.

Wie den hongerlijdende redt, zoekt zijn *ziel*, omdat hij het zielsleven in het lichaam steunt en in stand houdt, en zoo den hongerdood voorkomt.  
Maar hij zoekt, in dieperen zin, ook de *ziel* van den behoeftige om zijn smart te ondervangen, en komt hem in zijn innerlijke droefteissen tegemoet.

Doch er ligt in dat zoeken van de *ziel* veel meer in.  
De roofgierige stoot in zijn haat den vrome af, maar de edele van hart zoekt juist den vrome, om zich te verkwikken in zijn gemeenschap. Hij zoekt de *ziel* van den vrome om zich aan zijn rijk zielsbestaan te goed te doen.

Hij neemt, als hij arm is, ook dankbaar zijn gave aan, en laat zich op 't ziekbed door hem verzorgen en vertroosten; maar toch daar blijft het niet bij.

Er is in het *zielsbestaan*, in het *zielsleven* van den vrome iets, dat hem zoo onweerstaanbaar aantrekt, niet alleen geestelijk, maar geestelijk en maatschappelijk.

Met een dieplevend, vroom kind Gods te verkeren is een genot. En wel een genot niet enkel in den oppervlakkigen zin, dat men er blijde aandoeningen bij ervaart, maar veel meer nog in de hoogere beduidenis, dat zulk een zielsomgang het eigen zielsleven opklaart, verheldert en verrijkt.

Dit geldt natuurlijk niet van wie vroom enkel in zijn woorden is, maar onderstelt, dat de vrome zin opborrelt uit een rijke fontein van innerlijk leven.

Aan een letter-gelooft heeft ge niets. Die herhaalt slechts voor uw oor, wat ge bij zooveel reeds beluisterd hebt.

Zulk ge den vrome werkelijk *zoeken* om uw eigen geestelijk leven door hem verrijkt te zien, dan mag de fontein niet in hem ontbreken. En juist dat beeld van de fontein drukt zoo klaarkijk het verschil uit tusschen een dooden lettergelooft, bij wien 't al even dor als droog en onbeziel is, en het waarlijk levende kind van God, dat uit het diept van zijn innerlijk bestaan de heilige bezielende gedurig als uit een nimmer verdroogde fontein doet opborrelen.

### De levende ziel in een kind van God is als een opwellende bron.

Niet, let hier toch op, alsof dit enkel aan zou op geestelijke overdenkingen, mijneringen, en bepeinzigen. Als een psalmist psalmeert in echten toon, is dit evenzoo een opwelling uit de diepte van het innerlijk leven. Als Michael Angelo een heilig beeld op 't doek brengt, dat eeuw na eeuw duizenden en nogmaals duizenden de aanbidding uit de ziel doet opwellen, dan spreekt dit evenzoo van een zoeken van zijn ziel. Een diep levend kind van God kan de innerlijke krachten die uit zijn ziel opwellen, al naar God 't gehebt, op elk terrein van het leven doen schitteren, in stille plichtsbetrachting, in toewijdinge liefde, in roerende ontfermingen, in bezielende taal, die verrukt, en onder en bij dit alles zal er dan een stille ontroering werken, die in 't kind van God uit zijn Vader in de hemelen indaalt, en de zaligste mystiek op 't gemoed doet werken.

Dit juist is het rijke van de Schrift, en zelfs, zoo ge wilt, van de Oostersche taal waarin de H. Schrift u toesprekt. De *ziel* is dan zooveel meer, iets zooveel rijkers dan een geestelijke afgetrokkenheid. De *ziel* omspannt dan geheel ons menschelek leven, in 't zichtbare en in 't onzichtbare. De *ziel* doet dan een ademtocht uitgaan, die alles in roering brengt, tint en kleurt, verheft en schittert doet.

Het hangt dan alles maar af van de eene hoofdvraag, of er ook binnen in u iets ritselt, dat niet uit u, maar uit God is, dat van binnen in u, in uw innerlijk wezen, zich den toegang ontloot, en dat van uit dit verborgen middenpunt van uw zielsbestaan, u prikkelt, aangrijpt en in heiligen levensmoed doet opglanzen.

Waar 't zoo zijn mag, is er in Gods kind iets dat aantrekt, zoals de parel het oog aantrekt in het halssnoer, zoals de bloem u lokt en boeit in het bladgroen, en zoals de star u flonkrend uit het donkerblauw van den nachtelijken hemel als toespreekt.

Wie echt vroom is, kan van zulk een geestelijk glanspunt de oogen als 't ware niet afhouden. Zulk een bezieling van echte tinteling laat hem niet los; telkens weer trekt ze hem naar zich toe. En daarom kan hij er niet van afhalen, om er telkens weer contact mee te zoeken.

Waar zulk een glanzende *ziel* uitkomt, zoekt die *ziel*, al wie zelf in zijn *ziel* naar God mag trekken.

Dr. A. K.

### Officiële Berichten.

Kort verslag van de vergadering der classis Amersfoort op 2 Juli '16.

1. De vergadering wordt op gebruikelijke wijze geopend.  
2. De credentia's worden nagezien en in orde bevonden. De kerk van M. zond een diaken, aan wien keurmen wordt verleend.  
3. Het moderamen wordt aldus geconstitueerd: Ds. Teerink, praeses; Ds. de Jonge, scriba; Ds. van Arkel, assessor.

4. De scriba leest de notulen, welke goedgekeurd worden.

5. De percentage regeling, op de vorige vergadering aangehangig gemaakt, wordt thans vastgesteld.

6. De behandeling van een grensregeling-kwestie wordt voortgezet en aan een commissie opgedragen.

7. Behandeld wordt een schrijven van de classis B. aangaande een provinciale zendingdag. Verschillende bewaarden gehoord hebbende, besluit de classis met genoemd plan niet mede te gaan.

8. Behandeling van een bezwaarschrift uit de kerk van W.

9. Ds. de Jager brengt verslag uit aangaande de laatste gehouden particuliere synode van Utrecht.

10. Ds. Meijnen rapporteert aangaande herziening van het classicaal reglement. De voorgestelde wijzigingen worden aangenomen. Ds. Rolloos rapporteert aangaande herziening van het visitatie-reglement. De voorgestelde wijzigingen worden aangenomen.

11. De collecten worden gelezen.

12. Ds. Meijnen rapporteert aangaande de zending-plannen der kerk van Amersfoort. De classis besluit met deze plannen mede te gaan.

13. De vacaturebeurten worden aldus geregeld: Nieuw-Loosdrecht: Munnik, Van Arkel, De Jonge, Horjus, Maartensdijk, Donner, Rolloos, Teerink, Renwoud, Offringa, Meijnen, de Jager.

14. Roepende kerk voor de volgende maal is: Renwoud, Praeses; Ds. Donner, scriba; Ds. de Jonge, assessor; Ds. Teerink.

15. Het persverslag wordt gelezen en goedgekeurd.

16. Sluiting.

Namens de classis voornemend VAN ARKEL, assessor.

Kort verslag der vergadering van de classis Axel op 20 Juli 1916.

1. De voorzitter van den kerkeraad der roepende kerk opent de vergadering, laat zingen Ps. 87: 1, leest Hebr. 12: 18—einde, en gaat voor in gebed.

### 2. De voorzitter roept den afgevaardigden welkom toe, inzonderheid Ds. Groeneveld, voor het eerst ter vergadering aanwezig.

3. De credentia's worden nagezien en in orde bevonden.

4. Het moderamen is aldus volgt samengesteld: Ds. de Walle, praeses; Ds. Brouwer, scriba; Ds. de Milt, assessor.

5. Notulen der vorige vergadering worden gelezen en overaanderd goedgekeurd.

Naar aanleiding van gehouden correspondentie wordt medegedeeld, dat de classis Middelburg besluit 4-maal per jaar voor de Evangelisatie te Aardenburg een predikant af te staan.

6. De stukken tot approbatie van het beroep van de predikanten Ds. Thiele en Ds. Groeneveld worden door een commissie uit de vergadering nagezien en in orde bevonden.

Ds. Groeneveld dankt voor het welkom hem toegevoerd.

7. Rapporten:  
a. Deputaten naar de Part. Synode van Zeeland, doen voorloopige mededeelingen;  
b. Rapport: regeling voor den overgang van leden der Herv. Kerk naar de Geref. Kerken wordt besproken. De kerken betuigen in het algemeen hun instemming.

8. Pauze. Afdoen van geldelijke zaken.

9. De vergadering wordt heropend met het zingen van Ps. 25: 2.

10. Rapport wordt uitgebracht van de Zending in Magelang.

11. Rapport van het onderzoek naar den stand der predikantstractementen in de classis Axel wordt uitgebracht.

12. Rondvraag art. 41 D. K. O. Axel vraagt: Wat kunnen de diaconissen van de kerken in de classis doen, om het lijden van tuberculose patiënten te verzachten?

Na korte bespreking worden de kerken van Ierneuren en Axel aangewezen, om daarover een voorstel in te dienen op de a.s. classis-vergadering.

13. De vergadering gaat in comitee.

14. Comitévergadering wordt opgeheven. Deputaten naar de Part. Synode van Zeeland doen mededeeling van een advies der Part. Synode in een tuchtraak.

15. De boeken van de kas voor hulpbehoevende kerken en van de classicaal kas worden nagezien en in orde bevonden.

16. Roepende kerk voor de a.s. classis-vergadering is Axel; de vergadering zal gehouden worden op 5 October a.s. De kerk van Axel zal uur en plaats bepalen.

17. Navraag levert niets op.

18. Kort verslag wordt gelezen en vastgesteld.

19. De voorzitter sluit de vergadering. De assessor gaat voor in dankgebed.

Op last der classis

H. Z. DE MILDT.

Verslag van de vergadering der Part. Synode van Zeeland (Zuid) op 21 Juni 1916 te Breda recht.

Ds. Kunst opent de vergadering op gebruikelijke wijze.

De vergadering wordt geconstitueerd en in het moderamen gekozen de hvs. J. G. Kunst, praeses; C. B. Bavinck, ass.; K. van Anken, secr. en C. W. J. van Lummel, sub-secr. De notulen der voorgaande vergadering worden vastgesteld.

Bij de ingekomen stukken is een schrijven van een rustend Dienaar des Woords met verzoek om eenigszins verhoogden steun. De vergadering besluit bij de Generale Synode aan te dringen op eene definitieve regeling van de financiële positie van dezen Dienaar en kent hem nu dat jaar steun toe tot een bedrag van f 60.

Een schrijven van den Wereldbond der Kerken wordt, hoewel het doel van dat schrijven instemming vond, als niet tot de zaken dezer vergadering behoorende, ter zijde gelegd.

Rapporten van het Prov. Weeshuis en de commissie van controle worden goedgekeurd.

De vergadering adviseert de afgevaardigden te hunner classis de kerken op te wekken tot buitengewoon steun in verband met de schade door watersnood geleden, en verleent het bestuur machtiging tot het aangaan van eene leening van f 2000.

Het rapport van de deputaten naar Art. 19 geeft aanleiding tot een besluit der synode om hun op te dragen zich bij circulaire tot de kerken te wenden, opdat de nalatige kerken worden opgewekt om geregeld voor die zaak te collecteren.

De deputaten voor de zending deelen mede, dat zij maar gedeeltelijk kunnen rapporteeren, omdat de postverbinding met Indië ongeregelde is het gewone jaarlijkse gedrukte verslag volgt later. Nu reeds kan worden medegedeeld, dat allen als de kerken hare bijdragen met 10 p.c. verhoogden, de rekening sluitend kan worden gemaakt; terwijl ook sommige classes naar verhouding te weinig bijdragen.

Aan den quaester wordt een crediet van f 400 toegestaan.

Alle rapporten worden met dank aan de rapporteurs goedgekeurd.

Een voorstel van de classis Schiedam geeft aanleiding tot eene ernstige bespreking.

Na de panze zal een voorstel worden gedaan betreffende de door Schiedam bedoelde zaak. De vergadering wordt ten 3 ure heropend.

De vergadering besluit op het voorstel Schiedam thans niet in te gaan.

Aan de orde komen nu de voorstellen in verband met art. 13 D. K.

Na breedvoerige besprekingen brengt de voorz. in stemming de vraag:

„Of de geheele benodigde som door de synode zal de zake worden omgelegd?“

### Deze vraag wordt met 20 tegen 4 stemmen bevestigend beantwoord.

De vergadering wenscht, dat bij de bepaling der percentage enige progressie wordt betracht. Grondslag voor de percentage zal zijn de predikantstractementen. De vergadering neemt nu de concept-regeling van de commissie, tot deze zaak ten vorigen jare benoemd, met algemeene stemmen aan, nadat bepaald is dat om de drie jaren de regeling der kerkelijke bijdragen zal worden herzien. De commissie tot nazien van onderscheidene rekeningen rapporteeren gunstig, waarop de synode de rekeningen goedkeurt.

De volgende vergadering zal worden samengeroepen door de classis Briele.

De vergadering wordt met dankzegging gesloten door Ds. C. B. Bavinck.

C. W. J. VAN LUMMEL.

Subscr.

Kort Verslag van de Part. Synode der Geref. Kerken van Drenthe, gehouden op Woensdag 14 Juni 1916 in de Geref. Kerk te Hoogeveen.

1. Namens de roepende kerk van Hoogeveen opent Ds. H. S. Bouma de vergadering; hij laat zingen Ps. 119: 3, leest Hand 3: 1—6 en gaat voor in gebed. Daarna spreekt hij tot de afgevaardigden een kort welkomstwoord.

2. De lastbrieven worden nagezien en in orde bevonden.

3. In het moderamen nemen zitting: Ds. H. W. Laman, praeses; Ds. H. S. Bruins, scriba; Ds. W. Fokkens, assessor; Ds. J. C. Brussaard, adj. scriba.

4. Als hospitaliten zijn ter vergadering aanwezig Ds. J. C. van Mangem, H. J. van der Veen, G. van Halsema en J. W. Esselink.

5. De acta van de vorige Synode worden ongelzen goedgekeurd en vastgesteld.

6. Ingekomen zijn:  
a. Een schrijven van de depp. tot oefening van het verband tusschen de Geref. Kerken in Nederland en de Theol. Fac. der V. U. Voor kennisgeving aangenomen.

b. Een verzoek van een broeder, om te mogen staan naar het predikambel volgens art. 8 D. K. O., met de vereichte attesten.

In verband daarmee wordt, nadat de Synode in comitee is gegaan, ter sprake gebracht een rapport, ten vorigen jare opgedragen aan depp. in zake art. 8 K. O. over de uitlegging van bedoeld artikel, hetwelk onder dankzegging voor den gedane arbeid met 't oog op kleine redactiewijzigingen opnieuw aan deze commissie in handen wordt gegeven. Tevens wordt haar opgedragen, de vraag onder de oogen te zien, of in zake de toelating tot het onderzoek het zwaartepunt in de kerkelijke en classicaal attesten of in het oordeel der synodale vergadering gelegen is.

Het tweede deel van hetzelfde rapport, een advies behelzende voor de te volgen gedragslijn jegens een broeder, die op de syn. verg. van 1915 naar art. 8 onderzocht is, verkrijgt algemeene goedkeuring.

Besloten wordt voorts, den thans zich aanmeldenden broeder te onderzoeken, waarvoor als examinatoren worden benoemd: Ds. W. W. Smitt, dogmatic; Ds. W. Fokkens, exegese N. T.; Ds. N. Postema, exegese O. T.; terwijl hem door Ds. H. J. van der Veen een tekst wordt opgegeven.

c. Ten derde is nog ingekomen een schrijven van den Wereldbond der kerken om den eersten Zondag van Aug. tot een vrede-Zondag te stemmen. Algemeen wordt daarvan de wenselijkheid gevoeld. Ofschoon de zaak zelve aan de prudentie der plaatselijke kerken wordt overgelaten.

7. a. Van de rapporten wordt allereerst voorgelezen en goedgekeurd het rapport Art. 49 K. O.

b. Hetzelfde geschiedt met het rapport van den Prov. corresp. penningmeester en met de daarin genoemde voorstellen. Als secundus wordt in de plaats van Ds. R. Zijlstra, Ds. H. S. Bouma benoemd. Een commissie voor het nazien der boeken en bescheiden brengt gunstig verslag uit.

Het rapport van den curator der Theol. School wordt met belangstelling aangehoord en gearresteerd.

d. Eveneens stemt men unaniem in met het rapport hulpbehoevende kerken, en ook de voorstellen der depp. ad hoc worden alle aangenomen.

e. Ds. W. W. Smitt doet als depp. van de kas E. B. P. mededeeling over de verschillende alumni en stelt voor: 1ste een oproeping te doen, daar aan nog één persoon, die theologie wenscht te studeeren, gedeeltelijk financiële ondersteuning verschaft kan worden, en 2de den naam der kas te veranderen in dien van art. 19 D. K. O., welke beide voorstellen, tegelijk met enkele andere, betreffende hulp aan de tegenwoordige studenten, zonder hoofdlijke stemming worden aangenomen.

8. Alvan neemt het onderzoek naar art. 8, een aanvang, dat naar het oordeel van bijna alle leden der synode een onbevredigend resultaat oplevert; de praeses deelt den betrokken broeder het iudicium mede en voegt er den raad aan toe, dat deze in den gewonnen weg van studie zich tot het predikambel bekwaamt.

9. De afgebroken reeks van rapporten wordt daarna weer voortgezet. Aan de orde is: f. het rapport van de depp. voor de Zending op Soemba, hetwelk, wijl het aan de kerken in rondgezonden, niet wordt voorgelezen; wel wordt het voorstel tot benoeming van een deskundigen administrateur afrondelijk in bespreking gebracht en na enige discussie aangenomen.

g. Met dankzegging voor het ingediende rapport van de Commissie voor de positie der geestelijke verzorgers, wordt besloten, zich in deze materie te houden aan het besluit van de Generale Synode 1914 dienaangaande.

h. Het rapport van de depp. art. 13 K. O. wordt voorgelezen en goedgekeurd.

i. Vervolgens wordt in behandeling genomen het rapport van depp. voor inwendige zending, hetwelk een aanvulling bedoelt te zijn van het gedrukte verslag, dat aan alle kerken gestuurd is. De voorstellen, er in genoemd, worden alle aangenomen, uitgezonderd dat in zake Ruinen. Daarover toch wordt deze beslissing genomen: De Synode is van oordeel, dat de toestand te R., zoals die thans is, niet langer mag bestendig worden, en besluit de provinc. depp. voor de Evang. te machigen, het in samenwerking met de cl. Meppel daartoe te leiden, dat te R. of tot instemming wordt overgegaan, of, zoo dit niet mogelijk noch gewenscht is, de post in den tegenwoordigen toestand (d.i. met een vasten arbeider) op te heffen.

10. Het concept over de pensioen-regeling van Evangelisatie-arbeiders wordt dienovereenkomstig vastgesteld, alleen met dien verstande dat, in aansluiting aan de instructie van de cl. Koeverden, in art. 2, het minimum gebracht wordt tot f 400 en in art. 5 wordt toegevoegd na .... verbonden is: of uit andere bronnen een genoegzaam inkomen verkrijgt.

11. Op het agendum stonden verder twee voorstellen, die op de prov. Evangelisatie betrekking hadden: één van de depp. ad hoc en één van de classis Assen. In den aanvang der vergadering dienden de deputaten, als antwoord op het ontwerp van Assen, nog een nieuw voorstel in tot wijziging van art. 4 hunner regeling, doch de Syn. achtte het raadzaam, heel de kwestie tot het volgende jaar te verdragen. In tusschen konden dan deputaten zich met de cl. Assen nader over onderscheidene punten verstaan.

12. De voorstellen genoemd in de instructie der cl. Assen en Beilen worden alle aangenomen.

13. Tijdens den loop der vergadering hebben de volgende benoemeningen plaats: Voor art. 49 K. O. worden de aftr. depp. Ds. H. A. Dijkstra en diens sec. Ds. J. C. van Mangem herkozen. In plaats van Ds. R. Zijlstra en Ds. L. H. Duin worden respectievelijk benoemd: Ds. J. C. Brussaard en Ds. N. Duursma. Voor de kas E. B. P. (art. 19 K. O.) worden herkozen de depp. Ds. W. W. Smitt en diens sec. Ds. H. Dijkstra, terwijl voor Ds. Zijlstra, Ds. H. S. Bouma zitting zal nemen.

Ook worden herbenoemd de afstrijdende depp. voor evangelisatie en hulpbehoevende kerken: in de plaats van den vertrokken Ds. L. H. Duin zal Ds. N. Duursma treden en als zijn secundus wordt aangewezen Ds. T. L. Kroes. Als dep. voor art. 13 K. O. wordt benoemd Ds. M. Post van Gees, door de cl. Coevorden daartoe voorgedragen. Voor de zending op Soemba echter ondergaat de commissie geen verandering, doordat de aftr. Ds. W. W. Smitt en diens sec. H. A. Dijkstra worden herkozen. Curator der Theol. School blijft Ds. H. W. Laman.

14. De rondvraag levert niets bijzonders op.

15. Het persverslag wordt, met het oog op den tijd, ongelzen vastgesteld.

16. Als roepende kerk voor de volgende Syn. wordt wederom aangewezen de kerk van Hoogeveen.

17. De praeses spreekt een woord van erkentelijkheid tot alle leden der Syn. en wordt wederkerig voor zijn leiding dank geweten door den assessor. De vergadering wordt daarna met dankzegging aan God geëindigd.

Op las der Synode.

JOH. C. BRUSSAARD.

Meppel, Juni 1916.

Korte notulen van de vergadering van de classis Zwolle, gehouden den 3en Aug. 1916 te Zwolle.

Art. 1. De vergadering wordt geopend door den praeses Ds. N. Brouwer van Zwartsluis. Gezongen wordt Ps. 84: 3 en gelezen Ps. 46.

Art. 2. Ds. Bosch en Ds. Visser sien de credentia's na. Alle kerken zijn vertegenwoordigd; de afgevaardigden van eene kerk zijn nog niet tegenwoordig. Twee kerken hebben eene instructie.

Art. 3. De notulen van de vorige vergadering worden vastgesteld.

Art. 4. De Deputaten van de Particuliere Synode, Ds. Scheps, Dr. Schot en Ds. Smilde, zijn tegenwoordig om met de classis mede te werken tot emeritering van een der predikanten.

Art. 5. De praeses betuigt de deelneming van de classis met het smartelijk verlies dat Ds. v. Mechelen heeft getroffen, verwelkomt Ds. Schoonmakers van Zwartsluis, en spreekt den wensch uit, dat Ds. Schilder moge bedanken voor de roeping, die hij ontvangen heeft.

Art. 6. Een circulaire van de Part. Syn. van N. Brabant en Limburg wordt voorgelezen. De praeses beveelt aan de kerken van de classis dringende de belangen van de Evangelisatie in die provincies aan.

Art. 7. Ds. Westerbeek van Eerten brengt rapport uit van de commissie tot onderzoek naar de predikantstractementen. De commissie vraagt om aanvulling met twee onderlingen. De Deputaten ad hoc zullen zelf deze onderlingen inbrengen.

Art. 8. Ds. Schoonmakers brengt rapport uit over de Zending op Soemba.

Art. 9. Ds. J. B. v. Mechelen te Rouveen heeft aanvraag gedaan om emeritaat tegen 1 November a.s. De kerkeraad ondersteunt deze aanvraag. Na advies der depp. Deputaten wordt op de meest eervolle wijze aan Ds. v. Mechelen emeritaat verleend tegen 1 November.

Art. 10. Voor Rouwen wordt als consulent aangewezen De Sluis en voor Langeslag De Veder.

Art. 11. De vacature-beurten worden aldus geregeld: Kamperveld: 27 Aug. Da. Elzenag; 17 Sept. Da. Ozinga; 8 Oct. Da. Bosch. Langeslag: 27 Aug. Da. Koolstra; 17 Sept. Da. Schoonmakers; 8 Oct. Da. Visser; 29 Oct. Dr. Hania. Wilsom: 27 Aug. Da. Gispin; 17 Sept. Da. Sluis; 8 Oct. Da. Westerbeek v. Eerten; 29 Oct. Da. Veder.

Zoo Kamperveld ook een vierde vacature-beurt begeert, is daarvoor Da. Eskes aangewezen.

Art. 12. In betrekking tot een tuchtaak in zene der kerken wordt besloten, de zaak terug te brengen tot den kerkeraad; zoo noodig kan hij later de hulp van de classis weder inroepen.

Art. 13. De rondvraag naar Art. 41 levert niets bijzonders op.

Art. 14. Roepende kerk voor de volgende vergadering is Zwartsluis. Preses zal zijn Da. Bosch, Assessor Da. Brouwer en scriba Da. Ozinga.

Art. 15. De assessor, Da. Gispin, gindigt met dankzegging.

## Buitenland.

**Duitschland.** Von Hindenburg voor de rechtbank van moderne school-leeren.

Von Hindenburg, de trots van het Duitse volk, kan in de ogen van de moderne Saksische onderwijzers geen genade vinden. De groote veldheer heeft, volgens hen, te veel religie. Dit oordeel wordt over hem geveld naar aanleiding van zijn „Verordening aangaande de regeling van het Schoolwezen“ in Polen. Dit stuk is gedateerd: „Hoofdkwartier, 24 Aug. 1915“. Wat heeft Von Hindenburg misdaan? In de „Sächsische Schulzeitung“ wordt hem verweten, dat voor alle leerlingen vier uren per week godsdienst-onderrwijs voorgeschreven wordt; hetwelk bij een schoolverordening, die aan den vooruitgang mede helpen wil, niet past. Het nadruk leggen op het godsdienstonderrwijs is te beschouwen als een verouderd standpunt, dat met de psychologie (zielkunde) niet overeenstemt. Ook kan genoemd blad het niet goedvinden, dat het zangonderrwijs in den dienst der religie gesteld wordt, omdat in de schoolregeling geacht wordt, dat de kinderen ook zullen geïnteresseerd worden in het zingen der liederen die in de kerk gebruikt worden, en ook voorschrijft, dat zij geïnteresseerd moeten worden in de liturgische gezangen, die bij de godsdienst-oefeningen in zwang zijn. Ook vindt de redactie Hindenburg's voorschriften inzake het taal-onderrwijs weinig modern. Voor het godsdienst-onderrwijs in de Evangelische en Joodsche scholen werden door den veldmaarschalk uitgebreide bepalingen vastgesteld; voor de Roomsche scholen geschiedde hetzelfde in overleg met den aartsbisschop. Het wordt den veldheer verweten, dat hij bij zijn regeling van het schoolwezen meer geleet heeft op de kerk, dan op het kind. Von Hindenburg schreef voor, dat op elken Zaterdag het Evangelie van den volgende Zondag in de school voorgelezen, terwijl het ook met de kinderen kort moet besproken worden. „In hoever ook een behandeling van de Brieven daarop volgen kan, is aan het oordeel van den onderwijzer overgelaten. De Catechismus behoort reeds in de laagste klasse onderwezen te worden. In alle klassen moeten geleerd worden. De inhoud van den Catechismus wordt door de Bijbelsche geschiedenis, door Bijbelspreken en door aanteekeningen uit kerkelijke liederen, aanschouwelijk en duidelijk gemaakt.“

Al deze voorschriften worden scherp veroordeeld. Het is alsof de moderne redactie van de „Sächs. Schulzeitung“ uit den oorlog niets geleerd heeft. Von Hindenburg spreekt het vrijmoedigheid uit, dat hij met God zijn overwinningen behaalde, en daardoor werd hij de bevrijder van Oost-Pruisen. Maar als dezelfde veldheer in het oververde Polen er naar streeft om de jeugd in de Christelijke religie te laten onderwijzen, wordt hij door de leiders van de Saksische onderwijzers gewogen en te licht bevonden. Het is bedroeven, wanneer men het indinkt, dat in den zwaren tijd, dien Duitschland tegenwoordig doortleeft, een veldheer van den naam van Von Hindenburg kan aangevallen worden door onderwijzers, dien het niet aanstaat, dat hij de Poolse jeugd bij de religie wil bewaren. Met een Duitsch blad roepen wij uit: „Welk een uitzicht voor het opkomende jonge Duitschland onder zulke onderwijzers!“

**Engeland.** Roomsche priestergevaar in de Congregationalistische kerk. Tot hertoe kwam het dragen van Roomsche priesterkleeding bij den eeredienst, buiten de Roomsche kerk, alleen voor in de Anglicaansche Staatskerk. Er is echter onlangs een predikant eener Congregationalistische kerk (vroeger de kerk der Independenten) voor zijn gemeente opgetreden, gehuld in het Roomsche priester-ornaat. Het gebeurde in Kings' Weigh-House Church. Het is wel te denken, dat deze predikant daarover ter verantwoording geroepen werd. Hij verdedigde zijn doen in een uitgegeven preek, waarin betoogd wordt, dat hij er ver van is het Roomsche „sacerdotalisme“ toegedaan te zijn; hij wilde alleen door het dragen van een priesterkleed het algemeen priesterchap den geloovigen verkondigen! Dat dit algemeen priesterchap aan de belijders des Heeren geleerd moet worden, doordat de predikant zijn rug naar de gemeente keert, Roomsche priesterkleederen draagt en ceremonien verricht die bij de Roomsche mis thuis hooren, wil er bij ons niet in. Op de gemeente zal het doen van zulk een predikant den indruk maken, dat men ook in de Congregationalistische kerk het voorbeeld is gaan volgen van vele Anglicaansche predikanten, waarvan verscheidene begonnen Roomsche ceremonien in hun kerk in te voeren, om na verloop van tijd zich bij de Roomsche kerk te voegen.

**N.-Amerika.** Een jaarlijks wederkerend schandaal. Zoo noemt een der Amerikaansche weekbladen de handeling van de New-York Presbytery (Classis), die nu onlangs weer drie ongelovige jonge mannen tot den dienst des Woords in de Presbyteriaansche kerk heeft toegelaten — zij het ook onder protest van enkele zijner leden.

De Classis New-York staat onder den invloed van de Union Seminary, een instelling tot opleiding van predikanten, die van den geest van het modernisme is doordrongen. De drie jonge mannen die door de Classis New-York tot de bediening des Woords werden toegelaten, spraken onbewimpeld uit, dat zij niet gelooven in de geboorte van den Heere Jezus uit de Maagd Maria, Zijn lichamelijke opwekking van Lazarus, de auori

Een der candidaten sprak het uit, dat hij er geen bezwaar in zag om in een gemeente die er aan gewoon was, de Apostolische belijdenis uit te spreken, al was hij met deze persoonlijk niet eens.

Het toelaten van jongelieden die de belijdenis der kerk niet onderschrijven, gaat in tegen het besluit van de Algemeene Synode van verleden jaar, waarbij werd aangenomen: „dat het aan de Classen verboden is, om studenten tot de bediening des Woords toe te laten die niet helder en klaar zijn in hun geloof in de fundamentele waarheden“.

Van allen kant gaan er nu stemmen op om het Presbyterium van New-York tot de orde te roepen. Maar of het tot een breuk met deze kerkelijke vergadering komen zal? Wij hopen het.

— Twee soorten Mormonen.

Er zijn twee Mormonische gemeenschappen. Wij spreken in praktijk gebracht „gemeenschappen“, omdat wij de Mormonen niet als leden eener Chr. kerk kunnen erkennen; zelfs den naam van secte kunnen wij hun niet geven, omdat zij het leerstuk der H. Drieenheid loochenen.

Er zijn dan twee Mormonische gemeenschappen. De eerste groep noemt zich: „The Church of Jesus Christ of Latterday Saints“, de tweede groep heeft den naam aangenomen van: „Reorganized Church of Latterday Saints“. In de wereld gaan echter beide partijen voor Mormonisch door, omdat zij het boek van Mormon als hun Bijbel aanvaarden en Josef Smith als hun profet erkennen.

Zij die zich noemen „de kerk van Jesus Christus van de Heiligen der laatste dagen“, hebben hun hoofdkwartier te Salt Lake City, Utah. De tegenwoordige profet is Josef F. Smith, neef van den stichter van het Mormonisme. In deze gemeenschap wordt de veelwijverij aan de hand gehouden.

De veelwijverij wordt ook door den profet en vele priesters in praktijk gebracht. Ook wordt deze gemeenschap door hare tegenstanders beschuldigd van het gebruik van oneerlijke middelen om haar doel te bereiken.

De Reorganized Church of Latter-Day Saints heeft haar hoofdzetel in Independence, een stad in Missouri. Haar profet is Frederick M. Smith, kleinzoon van den profet, stichter van het Mormonisme. Zij leert geen veelwijverij, lokt door haar optreden geen critiek uit gelijk de oud-Mormonen, maar houdt toch staande, dat Josef Smith de kracht en autoriteit van het Evangelie van Jesus Christus opnieuw tot openbaring gebracht heeft.

De actie die in Christelijke kringen tegen het Mormonisme gevoerd wordt, richt zich niet tegen de gereorganiseerde Mormonen. Maar beide gemeenschappen houden er toch aan vast, dat het Evangelie niet meer gekend en zijn zaligmakende kracht te niet gedaan was, totdat Josef Smith opstond. Beide houden Josef Smith voor het aardsche hoofd van de Kerk van Christus in de laatste dagen.

Het is wel te verstaan, dat de twee Mormonische gemeenschappen elkaander bestrijden. De gereorganiseerde Mormonen, die niet zoo talrijk zijn als de oud-Mormonen, bestrijden dezen op het stuk der veelwijverij, de successte en andere punten. Ook zijn zij ijverig in het maken van propaganda onder Christenen.

Ook in Nederland zal men wel doen, de Mormonen in het oog te houden. De Mormonische propagandisten in ons vaderland hielden deze dagen een conferentie te Groningen. Wel een bewijs, dat de Mormonen ook in Nederland een vruchtbaar arbeidsveld zien.

## Gemengd Nieuws.

**Een demonstratie van vrouwen.** Op Zaterdag 24 Juni hielden de vrouwen van Edinburgh een demonstratie ten behoeve van de beweging die in Engeland op touw gezet wordt om „prohibition“ (alcohol-verbod) te verkrijgen gedurende den oorlog en de periode van demobilisatie daarna. Men vergaderde op het St. Andrew-plein en daarna trokken duizenden vrouwen door de voornaamste straten van Schotland's hoofdstad. Op banieren las men: „De vrouwen van Schotland vragen „prohibition“ gedurende den oorlog.“ „Bannock burn-day“ (verbrande meelkoek-dag), 24 Juni 1914: wij hebben toen gewonnen, laat ons nu ook weder winnen.“ „Om het koninkrijk te verdedigen, hebben wij gegeven hetgeen ons het dierbaarste was, om te verdedigen hetgeen ons het dierbaarste is, willen wij den alcohol opgeven.“ Op een banier was een leeuw geschilderd, die gewond wordt door een slang, waaronder geschreven stond: „Zal de drank den Britschen leeuw wonden? Vele harmonie-orchesters gingen met de procesie mede. Van vier platformen werden toespraken gehouden; op al deze plaatsen werd een resolutie aangenomen, waarbij aan de regering gevraagd wordt maatregelen te nemen, om „prohibition“ door te voeren.

**Rusland en het alcohol-verbod.** Een Engelschman, in Rusland woonachtig, schreef in de „Times“, dat het verbod om wodka te fabriceren en te verkoopen, het dorstieve aanmerkelijk heeft verbeterd. De Russische boer leeft als in een nieuwe wereld, ofschoon de levensnoodigheden veel duurder zijn dan in gewone tijden, houdt hij toch meer geld over dan ooit te voren. De schrijver vreest echter, dat wanneer de oorlog voorbij is, er groote moeilijkheden zullen ontstaan. „Een alcoholvrij Rusland zal binnen twintig jaar de wereld verhooren door zijn vooruitgang. Maar de lagere hartstochten zijn er. Het hunkeren naar alcohol is er. Hoe moet het best aangepakt worden? Met deze woorden besluit de schrijver zijn artikel.“

WINKEL

## Gereformeerde Gezindheid.

### Gereformeerde Kerken.

**BEROEPEN:** Waarder (bij Woerden), J. Waterink, te Appelscha. — Oostmeer (Ze maai), D. J. B. van der Meulen, te Sellingen (Gr.).

**AANGENOMEN:** Almelo, B. A. Knoppers, te Kapelle-Biezelinge.

**BEDANKT:** Bleiswijk, C. J. de Kruiter, te Oost-Kapelle. — Nieuw-Dordrecht, M. Post, te Gees. — Schoonoord, D. J. B. v. d. Meulen, te Sellingen. — Oldaboorn, H. Klevis, te Oldhove. — Arnhem (vac. H. Hekstra), J. Schoonhoven, te Delfshaven. — Strijen, D. Steenhuis, te IJssmonde. — Grijskerke (Z.), J. H. Beunee, te IJssmonde.

### Nederlandsch Hervormde Kerk.

**BEROEPEN:** Driezum (Fr.), D. van Luttervelt, te Wierden. — Dirksland, D. v. d. Pol, te Rouveen (G.). — Bunnik N. Warmolts, te Neerhangbroek. — Wormer, P. v. d. Wal, te Jelsum. — Otterland, S. Govers, te Hellevoet. — Oudenbosch, J. Willemse, te Kruiningen. — Polshoef, G. Lams, te Oultgensplaat.

**AANGENOMEN:** Elden, J. F. de Klerk, te Zuiden. — Bantel, A. Hoogenraad, te Hoogeloon. — Hoogmade, Th. L. Halpinma, te de Meer. — Aartswood, W. A. Kastein, te Waversthoof. — Bedankt: St. Kruis, A. Priester, te Heenvliet. — Noordwijk-Binnen, Th. L. Halpinma, te de Meer. — Zevenbergen (N.-Br.), L. C. W. Ekking, te Woubrugge. — Hasselt, Anth. C. Enkelbaan, te Jaarsveld (G.). — Arnhem, Th. J. Steenbeek, cand. te Weesp.

Den laatste tijd gingen de meeste bladen over tot het innen der abonnementsgelden bij vooruitbetaling. Ook wij moesten tot dezen maatregel besluiten. Wij zullen hem echter niet opeens, maar geleidelijk doorvoeren. Vandaar, dat onze abonnementskwitantien over het loopende kwartaal, dat 30 Sept. a.s. eindigt, den 23en Aug. 1916 zullen worden afgegeven.

Onze abonnees, die ons steeds zoo getrouw hun postwissel doen toekomen, verzaken wij beleefd, ons thans te zenden de abonnementsgelden over het kwartaal, eindigende 30 Sept., ten bedrage van f. 1.20, aan het adres van

De Administratie van „De Heraut“, Amsterdam.

De abonnementsprijs van De Heraut is f. 1.20 per kwartaal.

Na ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan bericht gezonden.

DE ADMINISTRATIE.

Amsterdam, Aug. 1916.

## Advertentiën.

De Heer en Mevrouw BURE-SCHOT geven kennis van de geboorte van hunnen Zoon

SIMON JOHANNES.

Amsterdam, 12 Augustus 1916.

Heden ontlicp, in haar Heet en Heiland, onze innig geliefde Echtgenoot, Moeder, Behuwd- en Grootmoeder.

TRIENJE MOES,

in den ouderdom van ruim 72 jaren.

A. ZUTHOFF.

J. ZUTHOFF.

W. ZUTHOFF—THIJSSEN.

M. ZUTHOFF.

P. ZUTHOFF—DE VRIES.

S. ZUTHOFF

en Kleinkinderen.

Groningen, 12 Augustus 1916.

**L. G. WEISZ & Co.,**  
Commissionairs in Effecten,  
Westermarkt No. 21  
AMSTERDAM.

Wordt gevraagd aan het Christelijk Gezondheids- en Krankzinnigen „Vredetust“ te Bergen op Zoom, een

**Hoofdverpleegster**  
van heiligt Christelijke beginselen, diploma Ziektenverpleging gewenscht.

Inlichtingen bij den Geneesheer-Directeur.

**GOLDSCHMEDING**  
PIANO'S - ORGELS.

KALVERSTRAAT 56 - WARMOESSTRAAT 141.

UTRECHTSCHESTR. 119 - KEIZERSGR. 209-309

AMSTERDAM.

**Mr. G. H. A. GROSHEIDE Jr.**

Accountant, Lid van het Ned. Inst. v. Acc.

Singel No. 303, T. 1233 N.

AMSTERDAM,

belast zich met inlichten en controleren van administraties

en alle andere accountants werkzaamheden.

**Geref. Gymnasium**  
te ARNHEM  
(PARKSTRAAT 33).

Het 2e admissie-examen zal

D.V. gehouden worden Dinsdag

6 Sept. a.s.

Aangiften hiervoor worden vóór

1 Sept. ingewacht bij den onder-

geteekende.

De wn. Rector,

C. SCHAIK.

## WED. JOHs. ALBERTS,

Tabak- en Sigarenmagazijn

„BILDERDIJK“,

Bilderdijkstraat 5, - Amsterdam.

Ruime sortering van goede werken in elken prijs.

ZONDAAS GESLOTEN.

Verschenen in de Serie

**Voor Onderwijs en Opvoeding**

Uitgaven van het Gereformeerd Schoolverband:

No. 11

**De behandeling van de Kerkgeschiedenis in onze Scholen**

door Ds. J. H. LANDWEHR, te Rotterdam.

Prijs f. 0.35. Bij 5 ex. à f. 0.30.

AMSTERDAM.

**Groningsche Hypotheekbank voor Nederland,**  
**GRONINGEN.**  
BIJKANTOOR: ZWOLLE, BLOEMENDALSTRAAT 18.  
M. BROUWER.  
DIRECTIE: Mr. H. VAN DER VEGTE.  
F. J. BOLT.

Geeft uit:

|         |               |           |
|---------|---------------|-----------|
| 5 %     | Pandbrieven à | 101 1/2 % |
| 4 1/2 % | "             | 97 %      |
| 4 %     | "             | 92 %      |

## Koninklijke Hollandsche Lloyd.

Eerstvolgende afvaarten naar:

Pernambuco, Bahia, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo en Buenos-Aires.

Vertrek van: Amsterdam Falmouth Coruna Vigo Lissabon

S.S. HOLLANDIA 13 Sept. 20 Sept. 22 Sept. 23 Sept. 24 Sept.

S.S. FRISIA 11 Oct. 18 Oct. 20 Oct. 21 Oct. 22 Oct.

S.S. ZEELANDIA 8 Nov. 15 Nov. 17 Nov. 18 Nov. 19 Nov.

Deze Stoomschepen vervoeren passagiers 1e, 2e en 3e klasse.

Voor inlichtingen wende men zich tot den Koninklijken Hollandschen Lloyd, Prins Hendrikdijk 131 te Amsterdam, Telegram-Adres: Realloyd, of tot de Agenten te Rotterdam: D. BURGER & ZOON; te 's-Gravenhage: CRANS & Co.

## V.C.L.

Wie thans lid wordt van de „Vereniging ter bevordering van Christelijke Lectuur“, ontvangt dit jaar vier boeken, een waarde vertegenwoordigende van ongeveer zes gulden, terwijl bovendien nog uit den Catalogus der Vereniging voor f. 5.— gratis aan boeken mag uitgezocht worden. Men ontvangt alzoo voor een waarde van f. 11.—, waarvoor men, door lid te worden, slechts f. 5.— hoeft te betalen.

De prijs van het lidmaatschap is per jaar

**5 gulden**

Op aanvraag wordt het prospectus gaarne toegezonden.

KAMPEN - J. H. KOK

Abonnementen op

DE HERAUT

in Zuid-Afrika

worden aangenomen door

J. L. VAN SCHAIK,

Boekhandelaar,

Kerkstraat Centraal

Pretoria

Postbus 724.

Prijs per jaargang 10.— bij vooruitbetaling.

## BOAZ-SPAARBANK

AMSTERDAM.

Hoofdkantoor: HEERENGRACHT 139.

Bijkantoor: BLOEMGRACHT 104.

Rentevergoeding 2.88 %

met winstaandeel.

## Verkocht:

1 à f. 100 4 % Sonnevand. . . . . 82 %

1 „ 1000 4 % Ger. Kerk te Amsterdam, 85 %

**Aangehouden:**

1 à f. 100 4 % Ver. voor Lager Onderwijs op Ger. Grondslag te Amsterdam 85 %

1 „ 500 4 % Geref. Kerk te Rotterdam 88 %

1 „ 100 4 % Sonnevand. . . . . 83 %

1 „ 500 4 1/4 % Sch. Staten en Overtoom 91 %

1 „ 100 4 % Vredesrust . . . . . 80 %

2 „ 500 4 % Ger. Kerk te Rotterdam 85 %

Deze fondsen worden geregeld tegen 100 % uitgeloot; de rente wordt prompt betaald.

Alle volgende aanbiedingen zijn hiernede vervallen.

## Gevraagd:

Aanbiedingen van fondsen, uitgegeven door Kerken of Christelijke Vereenigingen. Deze fondsen worden door onze tusschenkomst op de hoogste koersen verkocht.

## Beleeningen:

op fondsen door ons ter verkoop aangenomen, wordt desverlangd 50 tot 70 % van het nom. bedrag ter leen verstrekt.

Nadere inlichtingen worden verstrekt door

**HELDERTS & Co.**

AMSTERDAM, Egelantiersgracht 16

## ABSHAUBIN's of

Anti-Rheumatische Watten.

Deze watten zijn het zekerst werkend middel tegen alle pijnen of ongemakken door gewatte koudte ontstaan, bijzonder voor de zoover gevreesde plaag, Rheumatiek, Kiepspijn, Schouderpijn, Spierpijn in nek, armen of beenen enz. enz. Bij het heerschende weer kan men spoedig van die boze pijnen verlost zijn door het gebruik mijner sinds 50 jaren beroemde watten. Ze zijn uitstekend, goedkoop en onschadelijk voor het gebruik tegen andere kwalen.

Prijs 30 cents per pakje.

Verkrijgbaar bij den hoofdspothouder A. BRETVELT A.Z., Delft en verder bij:

W. A. Schade & Zonen, Amsterdam, Nieuwendijk

Christiaan Annegarn, Amsterdam, Paleistr. h

Singel.

Ger. Mann, „de Huisvrouw“, Amsterdam, Heiligenweg.

Jacobson & Manus, Amsterdam, Iodenbreestraat.

Mej. N. Moransard, Haarlem, „de Vijfte“.

H. Meijer, Haarlem, „in de Katoenbaai“.

A. Vlaanderen, Hilversum.

G. de Barbanson, Nieuwediep.

Isenief & Zonen, Den Haag, Veenestraat.

M. R. C. Lippitz, Hoorn.

Z. C. Theissing, Alkmaar.

Wed. F. Wierper, Weesp.

G. Appelman, Westwoud.

H. J. Appelman, Hem.

L. Lijndijck, Maasland.

Gebr. Lerer, Assen.

E. Lakke, Meppel.

L. van der Vaart, „de Bosch“.

J. C. van Aken-Kroonen, Breda.

Reuzemaker & Co., Leiden, Vischmarkt.

Ger. Wassink, Arnhem.

Ger. Weghuis, Zwolle.

G. J. Rijdsdijk, Ridderkerk.

P. Bonthoud, Steenwijk.

P. Grashuis, Zaandam.

Wederverkoopers gevraagd.

Uitvoering vlug en net

Prijsberekening billijk

Naast Debo

zoo opmerkel

Deborah de